

při stanovení náležitosti druhého způsobu podávání průkazu způsobilosti opětně o zaměstnání při instalačních pracích do oboru žadatele náležejících, tedy užívá-li stejného termínu, nelze mítí zato, že pod pojmem »zaměstnání« rozumí zde něco jiného než v ustanovení bezprostředně předcházejícím a že by pod pojem »zaměstnání« mohlo spadati zaměstnání konané v poměru učebním.

Pro závěr tento svědčí ostatně i úvaha, že mezi učilišti v nařízení tom jmenovanými jsou uvedeny i vysoké školy technické a montanistické, jichž absolventi zřejmě nebudou po složení předepsaných zkoušek vstupovati do poměru učňovského nebo normálně před absolvováním vysoké školy nebudou činni jako učňové, takže je na snadě závěr, že požadované nejméně dvouleté praktické zaměstnání bude následovati až po složení předepsaných zkoušek a že min. nař. tedy v těchto případech nemá na mysli dobu učební. V případě pak, kde pro přijetí na mistrovskou školu se vyžaduje absolvování výuční doby, jak tomu podle zjištění žal. úřadu, stížností nepopřehého, je zde, bylo by, kdyby názor stížností hájený byl správný, třeba hodnotiti učební dobu dvakráté, jednou jako předpoklad pro přijetí do mistrovské školy, jednou jako zaměstnání pro průkaz způsobilosti.

Ježto pak st-I, jak nesporno, vedle doby učební nevykázal dobu zaměstnání trvajícící aspoň dvě léta, nemohl nss shledati, že by předpoklady pro zakročení podle § 146 odst. 4 živn. řádu nebyly splněny.

Č. 13.054.

Pojišťovací právo. — Řízení před nss: I. Při řešení otázky, zda telefonistka, která je zaměstnána převážně zprostředkováním rozhovorů a příkazů, podléhá pensijní pojistné povinnosti podle zákona č. 89/1920 Sb., sluší zkoumati, zda tuto činnost nelze podle její povahy kvalifikovati jako práce převážnou měrou podřízené. — **II.** Podle zákona o ss č. 36/1876 ř. z. nemá stěžující si strana nikdy nárok na přisouzení útrat, zejména ani proti zúč. straně.

(Nález z 12. listopadu 1937 č. 1584/35-4.)

V ě c: Vilemína H. ve Vítkovicích (adv. Dr. Emil Goliat z Moravské Ostravy) proti rozh. min. soc. péče z 31. ledna 1935 o pensijním pojištění.

V ý r o k: Naříkané rozhodnutí se zrušuje. — Návrh, aby Vítkovické horní a hutní těžířstvo bylo uznáno povinným nahraditi st-lce útraty řízení u nss do 15 dnů pod exekucí, se zamítá.

D ů v o d y: Pensijní ústav II. úředníků a zřízenců Vítkovického horního a hutního těžířstva v Mor. Ostravě prohlásil výměrem z 25. listopadu 1932, že st-lka jako telefonistka v zaměstnání u tohoto těžířstva v době od 15. února 1922 do 31. prosince 1928 podléhala pensijnímu pojištění podle ustanovení zákona č. 89/1920 Sb. Na odvolání

těžiřtva zem. úřad v Brně rozhodnutím z 21. července 1933 výměr ten zrušil a vyslovil, že st-lka v uvedené době pensijní pojistné povinnosti nepodléhala. Nař. rozhodnutím min. soc. péče toto rozhodnutí potvrdilo v podstatě z těchto důvodů: Vilemína H. byla zaměstnána ve sporné době u Vítkovického horního a hutního těžiřtva jako telefonistka. Obstarávala žádaná spojení, jak při hovorech interních, tak i externích (na linkách státních), dále zprostředkovala telefonické rozhovory, přijímala a dále tlumočila různá sdělení pro úředníky jednotlivých oddělení závodu, tlumočila zprávy podle diktátu i do zahraničí, urgovala firmy o dodávky, hlásila telefonické omluvy dělníků, kteří nemohli se dostavití do práce, a pod. Její práce, jak je sama popsala, dlužno kvalifikovati jako práce manuální (mechanické spojování stanic), pokud se týče práce rázu podřízeného, jichž vykonavatele nelze považovati za obchodní pomocníky podle zákona č. 20/1919 ř. z. (zprostředkování rozhovorů, tlumočení zpráv, hlášení a pod.). K činnosti při zprostředkování telefonických rozhovorů, přijímání a tlumočení zpráv a hlášení je sice zapotřebí určité opatrnosti, pozornosti a přesnosti, přece však tuto činnost nelze kvalifikovati jako služby kupecké, ježto při ní jde o pouhé zaznamenávání zprávy a její reprodukování osobám jiným, resp. o jednoduchá hlášení nebo dotazy, k jichž obstarávání nebylo třeba žádných zvláštních odborných znalostí a zkušeností. Skutečnost, že práce ty vyžadovaly zvýšeného napětí nervového a duševního, nemůže jim vtisknouti povahu prací převážně duševních, a je proto pro posouzení otázky pojistné povinnosti podle zákona č. 89/1920 Sb. nerozhodná.

O stížnosti podané na toto rozhodnutí uvažoval nss takto:

Žal. úřad vychází po stránce skutkové ze zjištění, že st-lka konala jako telefonistka v závodě zúč. firmy ve sporné době všechny ty práce, které popsala, tedy zejména také práce, jež vylíčila v protokole sepsaném s ní na městském úřadě v Mor. Ostravě 16. ledna 1933. V tomto protokole uvedla mimo jiné také, že se zřetelem na rozsah telefonní centrály se 118 stanicemi a velikost provozu byla zaměstnána převážně zprostředkováním rozhovorů a příkazů a že na mechanické vypínání a zapínání připadala z její pracovní doby jen neznatelná část. Při zprostředkování příkazů nebyla-li osoba, které příkaz byl určen, právě přítomna, musila si učiniti o příkazech, jichž dostala namnoze několik najednou, příslušné poznámky a sděliti příkazy osobám, jichž se týkaly, jakmile bylo lze je zastihnouti. Nešlo jen o jednoduché rozhovory, nýbrž o důležité příkazy, jichž včasné provedení bylo v zájmu podniku. Zprostředkování jich vyžadovalo znalostí nejen místních, ale i osobních. Proti skutkovým zjištěním žal. úřadu v příčině služebních výkonů st-lčiny stížnost nemá námitek. — — —

Ve věci samé je na sporu otázka pensijní pojistné povinnosti st-lky v době od 15. února 1922 do 31. prosince 1928, tedy v době účinnosti zákona č. 89/1920 Sb., podle kterého žal. min. tuto spornou otázku posuzovalo. Ze stejného právního hlediska vychází také stížnost. Podle § 1 odst. 1 tohoto zákona je pojištěním povinen a podle jeho ustanovení pojištěn, kdo, překročiv 16. rok svého věku, je v Československé republice v poměru služebním, pokud není činný jako dělník či učeň nebo

nevykonává převážnou měrou prací podřízených, jako služeb čeledinských, nádenických nebo takových, jichž vykonavatelé se nepovažují za obchodní pomocníky podle zákona č. 20/1910 ř. z. (§ 1 odst. 2). Za obchodní pomocníky podle tohoto ustanovení se pak nepovažují osoby ustanovené (zaměstnané) u kupce, jichž se používá pouze výjimečně ke kupeckým službám, jakož i ty osoby, které vykonávají převážnou měrou podřízené práce. Ve 2. odstavci cit. paragrafu vypočítává pak zákon jen demonstrativně (arg. verbum »zejména«) osoby pojištěním povinné, k nimž počítá také zaměstnance, kteří vykonávají kupecké nebo jiné vyšší služby ve smyslu zákona o obchodních pomocnících č. 20/1910 ř. z. Z těchto ustanovení plyne, že rozsah pojistné povinnosti stanoví odst. 1 § 1 zákona č. 89/1920 Sb., který veškeré zaměstnance ve služebním poměru dělí na dvě skupiny, totiž na dělníky pracující manuálně, fyzicky, kteří pojištění nepodléhají, a na všechny ostatní zaměstnance, pracovníky duševní, kteří pojistné povinnosti podléhají. Osobou pojistné povinnosti podléhající může býti tedy také osoba, která není obchodním pomocníkem ve smyslu cit. zákona, vykonává-li ve svém zaměstnání takovou činnost, kterou podle její povahy nelze kvalifikovati jako práce převážnou měrou podřízené. K odůvodnění záporného výroku o pensijní povinnosti určité osoby nestačí proto vysloviti, že ona není obchodním pomocníkem proto, že nekoná službu kupeckou, vyžadující t. zv. kupecké zdatnosti, t. j. určitého výcviku, určité znalosti a jisté pohotovosti (srov. Boh. A 4112/24).

Při řešení dnešního sporu není tedy třeba řešiti otázku, lze-li služby, které konala st-lka u zúč. firmy, kvalifikovati jako služby kupecké a lze-li st-lku uznati za obchodní pomocnici ve smyslu cit. zákona, nýbrž rozhodno je toliko, je-li její činnost možno hodnotiti jako práce převážnou měrou podřízené.

Žal. úřad kvalifikoval práce st-kou ve sporné době vykonávané ve směs jako práce manuální, ježto spočívaly především v mechanickém spojování telefonních stanic. Nelze popřít, že vkládání tyčinek do příslušných otvorů v telefonním aparátu jest o sobě arci práce manuální. Leč tato práce není přece účelem zaměstnání telefonistky, nýbrž jest jen nezbytnou přípravnou činností k tomu, aby bylo dosaženo vlastního úkolu její činnosti v telefonní centrále, t. j. obstarati žádaný spoj mezi osobou volající a volanou a zprostředkovati tak rozhovory obou, přijmouti hlášení, vyřídití vzkazy, příkazy atd. Žal. úřad při hodnocení činnosti st-lčiny octl se však v rozporu s obsahem její shora již reproduované protokolární výpovědi, na základě které způsob a rozsah jejího zaměstnání zjistil. V této výpovědi potvrdila totiž st-lka výslovně, že byla zaměstnána převážně zprostředkováním rozhovorů a příkazů, a že na mechanické vypínání a zapínání (spojování stanic) připadala z její pracovní doby jen nepatrná část. Shledává-li žal. úřad hlavní a převážnou činnost st-lčiny v mechanickém spojování stanic řečeným způsobem, odporuje to těmto protokolárním údajům st-lčiny, tedy spisům. Poněvadž pak na tomto spisům odporujícím stanovisku je vybudováno nař. rozhodnutí, dlužno v tom spatřovati podstatnou vadu řízení ve smyslu § 6 zákona o nss č. 164/1937 Sb. Stejně vady dopouští se žal. úřad také tím, že vychází z toho, že hlášení, dotazy a

zprávy, které st-lka telefonicky obstarávala, byly jednoduché, neboť st-lka v uvedené své vypovědi naopak potvrdila, že nešlo jen o jednoduché rozhovory, nýbrž o důležité příkazy, které musily býti také zaznamenány dříve, než byly sděleny, a jichž včasné provedení bylo v zájmu podniku a náležitě zprostředkování vyžadovalo místních i osobních znalostí.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že žal. úřad pro svůj závěr, k němuž v nař. rozhodnutí dospěl, neměl bezvadný, obsahu spisů odpovídající skutkový podklad, na němž založil svůj výrok, že práce st-lkou vykonávané byly pracemi převážnou měrou podřízenými. Musilo proto nař. rozhodnutí býti zrušeno podle § 6 cit. zákona.

Podle § 40 zákona o ss č. 36/1876 ř. z., kterýžto paragraf platí podle čl. III. odst. 1 písm b) zákona o nss č. 164/1937 Sb. pro stížnosti, jež byly podány před účinností tohoto zákona, avšak v den jeho účinnosti nebyly ještě vyřízeny, tedy také pro tuto stížnost, zamítne-li se stížnost, může býti stěžující si straně uloženo, aby nahradila náklady řízení před nss. Stěžující si strana sama nemá však podle zákona č. 36/1876 ř. z. nikdy nároku na přisouzení útrat, zejména nikoli proti zúč. straně. Následkem toho musil býti uvedený návrh st-lčin zamítnut jako zákonem neodůvodněný.

Č. 13.055.

Policejní věci: I. Československý státní občan smí překročiti hranice jen s cestovním pasem vyhovujícím zákonu č. 55/1928 Sb. nebo — za určitých podmínek — s pohraničním průkazem podle vyhlášky min. vnitra č. 66/1928 Sb. — II. Určení způsobu trestu za přestupky podle zákona č. 55/1928 Sb. a jeho výše je v mezích zákonné sazby trestní ponecháno úřadu.

(Nález z 12. listopadu 1937 č. 2307/35-4.)

V ě c: Jiří B. v Libštejně proti rozh. zem. úřadu v Praze z 16. ledna 1935 o přestupku zákona o cestovních pasech.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á.

D ů v o d y: Nálezem okr. úřadu v Chebu z 16. října 1934 byl st-l uznán vinným přestupkem § 1 zákona z 29. března 1928 č. 55 Sb., jehož se dopustil překročením státní hranice 24. září 1934, aniž se mohl vykázati platným osvědčením jej k tomu opravňujícím, a byl mu pro tento přestupek uložen podle § 12 cit. zákona trest vězení v trvání 14 dnů.

Zem. úřad v Praze nař. rozhodnutím nevyhověl odvolání obviněného, poněvadž skutková podstata přestupku kladeného mu za vinu byla prokázána seznáním strážce a jeho vlastním doznáním. K vývodům odvolání podotkl zem. úřad, že skutková podstata přestupku § 1 zákona je dána již překročením hranic bez platného cestovního pasu nebo jiného povolení. K tvrzení, že úřad je povinen nejprve v tomto případě uložit pokutu peněžitou, trest vězení však jen pro případ nedobytnosti pokuty, prohlásil pak žal. úřad, že v daném případě má úřad volnost uložit buď pokutu nebo trest na svobodě.